

SZÉKESFEJÉRVÁR.

Társadalmi hetilap.

A városi és megyei hatóság, gazdasági-egylet, iskolatanács, s a tanítók és községi jegyzők egyletének közlönye.

Megjelen hetenkint kétszer: szerdán és szombaton.

A lap ára
házhöz hordással vagy postán küldve:
Egy évre 6 frt. — kr.
Fél évre 3 frt. — kr.
Negyed évre 1 frt. 50 kr.
Bérmegtelen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Hirdetmény a bélyegdíjon felül, minden három hasábos petitsor: Megrendelőinktől 6 — nem megrendelőinktől 8 kr-ért igttatják be.
Lapunk számára hirdetéseket felvesznek **Budapestben:** Hasenstein és Vogler, Lang L. és társa, Weisz Mórizez.
Bécsben: Opellik L. és Mosse Rudolf. Hrdlicka Vincze.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székesfejérvár” szerkesztőségének (Széchenyi-utca 5-ik sz.) czimzandók; — a lap ára, hirdetmények és a hirdetményi díjak **Klökner Péter** kiadó könyvkereskedésében vétetnek fel. — Nyilttérben megjelenő közlemények után három hasábos petitsorért 10 kr. fizetendő.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Hadseregünk s a magyarság.

Sok és hosszú eszmecsere szolgálattott már alkalmat a czikkünk czimére kitett két név, s most legközelebb is a fővárosi lapok hasábjain épen e tárgyról igen érdekes vita folyt, mely szigoruan bár és sujtva mutat hibáinkra s keményen ostorozza fiatalágunkat.

Ezen kemény ostorozás oly alkalmoszerű s oly sok igazságot tartalmaz, hogy az e tárgy czikke alappán mi is jónak látjuk hozzá szólni, annál inkább is, mert felhivatott a hazai sajtó, hogy a komoly eszmét minél tágabb körben terjessze, mert az ott elmondottak oly igazságok, miszerint szükséges, hogy mindenütt tudomást szerezzon erről a közönség, hogy épen azon körökben, melyekről a cikk keményen szól — hasznos s a hazára is eredményes mozgalom induljon meg.

Hogy a katonaságnál a tiszték közt kevés számmal van a magyar ifjuság képviselve, az tény, mely bebizonyításra nem szorul, de az is igaz, miszerint ezen visszás állapot nem új, mely ellen fel kell szólnunk. „Jó verekedő nép voltunk mindig, az igaz, de három század óta nem voltunk soha katona-nemzet” — írja egyik lap czikkezője.

Politikai, társadalmi institutióinkban, hajdani védrendszerünkben számos mozzanatot találhatunk, mely bizonyosan közreműködött ezen állapot megteremtésénél.

Annyi igaz, hogy már Mátyás korában az állandó sereg tisztjei nagyobb részben idegenek voltak s tudjuk, hogy Zrínyi a költő, a „török afium” elleni gyógyszer felett tépelődő, keservesen panaszkolja, hogy a magyar nemes ifjuság nem megy a sereghez, hanem „mulat és garázdálkodik a nemesi udvarokban s rabula prókatorrá lesz” míg a tiszt állásokat „im-

perumbeliek” foglalják el, a kik kijátszák és kicsufolják a magyart.

Tehát a baj régi, gyökere mélyen fekvő, de meg kell mégis változni ezen állapotnak, mert különben, ha eddig sinlődtünk miatta, végre is el fogunk benne veszni.

Pedig nincs nemzet Európában, mely alkalmasab katonai elemmel bírna, mint épen a miénk. Ambitióval teljes, a független élet folytán kevély, jó táplált, eleven, eszélyes, deli ifjak egész serege borítja el a haza földjét, politizálva, minél kevesbet dolgozva, dözsölve, henyelve töltvén el napjait s fogyasztván a naponkint csökkenő ősi vagyon utolsó maradványait.

E népet küldjétek a hadseregbe, s ezen az agarrászatokban, párviadalokban megedzett aristokratikus hajlamu fiakból egy évtized alatt a király legvitézbb tisztjei, a hazának legbiztosabb támaszai válandanak. Az okokat, melyek ifjuságunkat a katonaságtól elidegenítik, igen jól ismerjük.

Az egyik az, hogy mivel „felebbvalóik nem kedvelik a magyart, nem is léptetik elő.”

A másik, hogy „csekély a pályabér”, s hogy a tiszt élet sulyos anyagi áldozatokkal jár.

Mindegyike ezen ellenvetéseknek csak részben igaz. A hadsereg magasabb tiszt állásaiban még aránylag több a magyar mint az alsóbb fokozatokon. Az tehát, hogy a magyar főbb tiszt nem lehet, nem egyéb elterjedt, de azért teljesen alap nélküli előítéletnél. Általában példákra lehet hivatkozni, hogy a magyar ifjak közül, a kik komolyan vették hivatásukat, elég gyorsan léptettek elő.

Köztudomásu dolog az is, hogy a legmagasabb körökben a legkomolyabb érdekeltséggel várják és óhajtkák, hogy a magyar elem szintén képviselve legyen a hadseregben.

De ha türelmét veszti a 25—30 éves ember,

hogy néhány évi szolgálat után csak főhadnagyságig vihet, s elcsüggedve, duzzogva hazamegy henyelni, vagy „photographusnak”, „telegraphusnak”, annak ugyan nem oka a „német”, hanem oka a mi nyomorult társadalmi viszonyaink, haszontalan nevelési rendszerünk, előítéleteink.

A magyarság ellen nem áskálódik más, mint a tiszt karnak fentebb esetelt töredéke, azon az Erziehungshausokban elnevelt mamelukfaj, mely kenyerét és bórét félti töle.

De csak menjen a magyar tömegesen az ezredkekhez, ezen korlátolt eszü elcsigázott népség el fog hallgatni azonnal. Ne tagadjuk másrésztől azt sem, hogy részünkről is van líba elég. A mi házi köreinkben kényén-kedvén nevelt fiatalágunk rendet, függest, fegyelmet nem tanul. Ezen tulajdonságok nélkül pedig ugyan nem lesz jó katona senki.

Az egy éves önkénytesi intézmény ez állapotot csak rosszabbá tette. A fiatal önkénytes, amphibiumszerű állapota, mely az egyénből egyidejüleg rossz tanuló s rossz katonát csinál, a kényeskedő dologtalanság, a mindent félválra vevő dilettantismus, mely az ilyen állapotból resultál, még a velünk rokonszenvező főbb tiszteteket is elkedvetleníti, s közülök nem egyet ejtett kétkedésbe katonaságra való hivatottságunk fölött.

Ama gyengékről, a léhaságról, urhatnámságról le kell szoktatni a magyar ifjuságot, új, erélyesebb ösvényekre kell szoritani institutióikkal, ha kell közvetve és közvetlenül erősebb rendszabályokkal is.

A mi a katonapálya anyagi mozzanatait illeti — tagadhatlan ugyan, hogy az osztrák-magyar hadsereg tisztikarának díjazása csekély általában; de nem az, az egyéb polgári hivatalok dotatióival szemben, ha a szállásolást és a szolgálatot is számításba vesszük. De legyen bár sok vagy kevés az mindegy.

TÁRCZA.

„Valeria.”

Szomorujáték. Irta: Szigligeti Ede. Előadattott színpadunkon decz. 11-én.

(Sz-i.) Hétfőn, e hó 11-én, a helybeli jótékony nőegylet javára itt először Szigligeti Ede valóban klasszikus tragédiája: „Valeria” került színre Jól esik hinnünk, hogy nemesak a jótékony czél iránti tekintet, nem is színházunk primadonnáinak felvonásközi énekei, hanem a klasszikus művek iránt még ki nem halt igaz és nemes lelkesedés hozott össze ez este oly imponzans közönséget, mely mégis, ha diszesebb nem is, de számosabb lehetett volna. Magának a darabnak méltatására nincs mit felhozunk. Szigligeti írta azt, hazai klasszikusaink legjelesbje e nemben, s nem versenytárs nélkül nyerte meg az a Teleki díjat.

Meséje a 8-ik század elején játszik Byzáncban, a hanyatló kelet-római birodalom szökhelyén. Főbb vonalában művészi genialitással feldolgozott mese következő: Artemiust, ki nejével a gyengéd szerelem édes élvei közt tölté napjait szigetjükön, barátja, Bardanes, ki nagyravágyó terveinek barátságot és becsületet egyaránt feláldoz, feltüzeli, hogy hirt, nevet és dicsőséget szerzendő, hagyja el boldog magányát, hagyja el imádottnéjét: Valériát. A kéjvágyó Justinian császár, Artemius vendége, ki a tiszta és bájos Valériára merete szemét vetni, fővezérének nevezi ki a férjet, s helyébe Bardanest tanácsosának. Artemius harcza,

háboruba a barbárok ellen s neje, ki egyedül sejt a veszélyt, az udvarba megy. Ez kezdete minden szerencsétlenségnek. — Bardanes azonnal kiveti gaz esel-szövényei halóját. Ő koronára, s ez nem elég: barátja nejeire is vágy! Terveibe szerzetes Tódort, az ő és Artemius barátját is beavatja, mert eszközül véli majd felhasználni. De a jámbor szerzetesnek nemesak minden gonddal dédelgetett poczakja, hanem becsületes szive is van. — Bardanes, mint játékszerrel, bánik a királylyal, kibén a kéjvágyat az utólrhetlen ingere végletes szenvedélylyé fokozá; elhitesi vele, hogy meghallgatást nyer Valériától, ha Artemius nem álland utjában; elhitesi vele, hogy a harcából győztesen hazatérő vezér összeesküvő, áruló s mindenkefelett férj, ki boszut liheg. A gyáva császár elfogatja hős hadvezérét s kolostorba zárátja, hogy később megmérgezzék. — Alig értesül Valeria férje haláláról, alig viharzott el a fájdalom első kitörése, melyben, megtagadva Isten s a büntető gondviselés lételét, boszút esküszik, vérboszut, férje gyilkosának: midőn Bardanes jelen meg előtte s szerelmet vall neki, szerelmet azon nőnek, kit leszurni kíván inkább, sem mint a császárnak engedni. Valeria, ki Bardanesban a gyilkostársat ismeri föl, hogy boszuterve sikerét el ne rontsa, elfogadja ennek szerelmi nyilatkozatát s reményt nyújt neki. És ezt hallania kellett egy fülkében a Tódor által megmentett Artemiusnak, hogy égető sebbel: a megalattatás hitével meneküljön. — E közben a nép föllázad, a trónterembe tör, véres boszut állni Artemiusért. Bardanes elérkezettnek hiszi a pillanatot, melyben koronát tehet fejére; önkézüleg szúrja le Justinian, s a vér által kielégített, félrevezetett

eséselék, mint Artemius leghivebb barátját s halála megboszulóját, császárnak kiáltja ki. Így lön Bardanes Philippikus görög császár, s a boszut esküdött Valeria — férje. De mielőtt valóban boldog férje lett volna, a nász éjjelen gyilkot forgatott meg szívében a boszuló angyal; s mint ki küldetését e földön befejezte, hogy ismét boldogan egyesülhessen szebb hazában Artemius-szal — mérget iszik. Ekkor felhangzik a nép üdvriadása, éltetve Artemius „császárt”, ki hónap felszabadítani s a bator gazokat megboszulni jött. S ki a boszu művét már végre is hajtá, ott hal meg szeretett férje kebelén, boldogan, igaznak s hünek tudva attól, ki így bünhődött bizalmatlanságaért.

Az előadással általában meglehetünk elégedve, de nem az összes szereplőkkel, kik közül a czimszerepet játszó Tokayné asszony és Mándoky váltak ki érzelmenteljes, átgondolt, művészi játékkal Mi, kik láttuk Valériát Felekiné asszonytól, kinek számára tulajdonképp teremtve lett e szerep, nem sokat irhatnánk Felekiné előnyére Tokaynéval szemben. Nem hiányzott játékból a bensőség és érzelem: azon bensőség és érzelem, melyet pótolni és mástól eltanulni soha sem lehet, mert oda a kedély eredeti inspirációja szükséges. És ez megvan Tokayné asszonyban. Hangja elég hajlékony arra, hogy egymás után változatos érzelmekkel tüntessen föl, elég lágy a szív csendesebb háborgását s a női érzelmet tolmácsolni, elég kemény a szenvedély viharos kitöréseiben, szóval hang skálája határai elég tágasak, s mégis néha néha tullepi szavalás alkalmával a határokat és kimerülni látszik. Ily erősebb tragikai szerepekhez különben kiváló képessége, páthosza és hangja van, s csak egy: kicsiny alakja

Közgazdaság.

Az ezüst értékének emelkedése.

Ha meg tud belőle élni a német, a cseh és a morva nélkülözve, túrva, férfiasan, úgy megélhet a magyar is; csak azt ne higgye aztán hadnagy uram, hogy ő mint magyar nemes trüffel és pezsgő nélkül nem szolgálhatja a hazát; aztán meg azt ne higgye, hogy adósság csinálás nélkül nem is ur az ember.

Aztán ki az a ki annyira válogathat, ki az a ki úgy várhat a jobbra?

A királyi hivatalok betöltve, szoros ellenőrzés alá helyezve amugy sem forrásai többé a meggazdagodásnak; a nemes megye pusztulásban, többé nem osztogatja sinecurákkal a husos bögréket. A falusi kis királykodásnak vége; népünk uszorások, zugprokátorok által megrabolva, az eddigi hivatallegiókat többé nem tarthatja; már most aztán ki érti és magyarázza meg, hogy mit akar még ez az ezerekre rugó jogász és hivatal aspiráns had? Az istenért, mit akar és mit vár?!

Az érték, melyet a magyar csapatok tisztikárának fizetése képvisel milliókra rug. Elég arra, hogy belőle több ezer ember tisztességesen eltartsa magát, családját, de kipótolhatlan veszteség minden irányban, ha azt idegenek veszik el előlünk.

Ha a magyar önmaga nem von védőfalat a haza körül, vagyis, ha nem lesz képzett hivatásos magyar katoná, úgy e haza, e nemzet gyalázatosan el fog pusztulni mielőbb. A mostani állapot társadalmi kórság kifolyása, melynek megrovólsát a kormánytól s magától a társadalomtól várjuk.

Kötelessége a kormánynak gondoskodni, hogy az e pályára léphetés megkönnyítessék, s hogy az arra lépők elleneseink armánykodásai által attól vissza ne riasztassanak.

Ifjuságunk tartja kezében jövőnket, ifjuságunk, mely most fájdalom rosz utakon tévelyeg. „Ha kell, ha majd hí a haza, ott leszünk mindnyújan” halljuk mondani. Jó, nem vonjuk kétségbe.

Ámde ne felejtsek el önök, hogy ez idő szerint az állam-biztonságot nem a meg-megújuló élethalál harcok tragédiájában, hanem tudomány elveire fektetett honvédelmi rendszerben találja. Nem „Russem harczot” követel önökötől a haza, hanem képzettséget, türelmet, szenvedést, önmegtagadással járó nehéz szolgálatot. Nem lesz-e szavunk kiáltó szó a pusztákban? Nem hangzik-e e jajkiáltás is épen egy el, nyomtalanul, a mint már elhangzott anyai kassandrai óvás e veszni induló henye társadalommal szemben?

A baj már küszöbön van, tán most fogékony talajra hullana az annyszor hasztalan kiszórt mag.

Ha pedig most is elbuknék minden kísérlet, úgy teljesedjék be ezen elsatnyult faj sorsa, a mikor beteljesedik a költő ama szívszagotató vészjóslata is, mely évtizedekkel ezelőtt megmondta már, hogy: „szív és ész el van vesztegetve rátok, szent harczra nyitva állt az út s ti védőfalat körülte nem vonátok, ő hűtlent szült és érte — sirba jut.”

N. H.

rontja némileg játéka hatását. Mindazáltal meg kell vallanunk: Tokayné kitűnő Valériát mutatott be nekünk, kifogástalan művészetét feltárta a dikezők szépségeit. Borzasztóan gyönyörű volt, kikelve isten ellen, s majd megölte Bardanest, az elvetett véres törre meredezve tekintetével. Gyönyörű volt és megindító, viszonlatva megboszult imádott férjét, mikor meg kell hálnia, — s anyagi, mikor Artemius karjaiba rogy s tulvilági örömmel suttoja: „Ah, hiszsz nekem. Artemius?” Nem sokkal marad mögötte Mándoky (Artemius). Kaptak is tapsot még nyílt jelenet közben is. A többi szereplők — részben Szelest (Bardanes) kivéve — nagyon színtelenek, bágyadtak voltak. Tóth Soma (a szerzetes Tódor) maszkirozása és dikezői tetszettek, de ez meg nem az ő érdeme. Szerepeik betanulására egyedül Tokayné és Mándoky fordítottak figyelmet. A többiek semmit sem tudtak. S volt a szereplők közt — most az egyszer nem nevezünk meg — ki ha kezeit ki nem terjesztheti, azok szemlátomást terhére vannak. Egyik udvari főtisztviselő pedig — bizonyosan fő „pohárnok” — hat szóból álló szerepét oly ékes borizú hangon mondta el, hogy idegessé tette a hölgyközönséget.

S most nincs más hátra, mint ohajunkat fejezni ki, hogy hazai klaszszikusaink gyakrabban is vétesenek elő s a hétfőihez hasonló szép közönséget vonzanak színházunk falai közé, ha mindjárt kitűnő operanékesnőink nem is énekelnek felvonásközben és pedig oly bravórral, mint ez alkalommal: Mándokyné és Kocsis Irma.

A budapesti és bécsi tőzsdén az ezüst-ágitó néhány nap óta jelentékenyen emelkedett 116.50 — 117 frton áll az már. Ennek oka ugyan részben annak tulajdonítandó, hogy az osztrák magyar monarchia politikai viszonyai iránt a külföld nem nagy bizalommal viseltetik, s hogy Ausztriának és Magyarországnak pénzügyei a jövőre nézve nem nagyon kecsesgetetők. Azonban kétségtelen tény az is, hogy részben az ezüst értékének emelkedése is okozza a nagyobb ágitót.

A „Times”-ben egy figyelemre méltó cikk jelent meg e tárgyról, melyből egy pár érdekesebb adatot átveszünk. Az ezüstérték alakulásra a szükségleten kívül a termelés nagysága bir leginkább befolyással. És itt ismét Északamerika ezüst termelése a döntő. Amerikai közgazdasági írók még az ezüst panique idejében is minduntalan hangoztatták, hogy nincs ok az ezüst tartós elértéktelenedéséről tartani, hogy az e részben nyilvánult aggodalmak túlzottak, hogy az északamerikai roppant mérvű és folyton emelkedő ezüsttermelésről közölt adatok különösen a jövőre vonatkozólag nem hitelesek. Az egyesült állami pénzverde igazgatója, Linderman, 50 millió dollárra becsülte volt az egyesült államok 1876 ik évi ezüst termelését, holott a legelső tekintetben San-Franciscóban, kiknek a hiteles adatok folyó évi szeptember végéig rendelkezésükre állnak, az 1876-ik évi termelést csak 28 millió dollárra, vagyis 24 millió uncióra teszik.

A tévedés onnan ered, hogy igen sok ezüstbányából az adatok nem eléggé specialisálva küldetnek be. Köztudomás szerint ugyanis az ezüst gyakran arannyal vegyest fordul elő, s így némelyek a termelt arany értékét is ezüst számlára írták. Azonban a 28 millió dollár értékben is van egy kis túlzás, az ezüst eladását és összeállítását föltüntető adatok után ítélve tényleg ez összeg sem fog elérni. Nincs tehát ok attól tartani, hogy a termelés közelebbben jövőben valami nagy mérvű emelkedést vegyen.

Azok, kik a meglevő bányák termelése után ítélve vontak következtetést a jövőre, számításon kívül hagytak egy igen nevezetes tényezőt, azt ugyanis, hogy egyes nevezetes bányák kimerülnek. Humboldt Mexikóról írt nagy művében bebizonyítja, hogy az összes arany és ezüsttermelésnek egyik fele három bányakerületből ered, míg a másik fele ötven districtből és mintegy 3000 Minából kerül ki. Ugyanez áll Nevada-ról is, itt a Comstock Lode a leggazdagabb bánya, minden más bánya Newadában, valamint a szomszédos államokban is csak alárendelt jelentőséggel bírnak. Angol pénzberek attól tartottak; hogy ha most rövid idő múlva elkészül a sutro-alagut, melyre már 500 ezer font sterling adatott ki, akkor ez által a termelés rendkívül sokat fog nyerni és a termelt ezüst összegét is óriási mérvben fogja növelni. Ebben sok igaz van ugyan, mert meg lehet, hogy miután az alagut egyenesen azon irányban épül, a merre a leggazdagabb ezüstereket remélik feltalálni, az alagut tán egy gazdag új eret fog feltárni, s azonkívül bevezeti a Corson folyóba a nagy víztömeget is, melyet a Comstocklod tárnájából a legnagyobb erőfeszítéssel sem voltak képesek kiszivattyuzni, miután az alagut 1800 láb mélységben fogja keresztül metszeni a comstocki tárnát.

De nem kell feledni, hogy ha az alagut elkészítése az ezüsttermelés növelésére fog is szolgálni, egyszersmind az aranytermelést is növelni fogja. Ugyanis tíz év óta a Comstock Lodból évenként mintegy 30 millió dollár értékű nemes fém került ki, melyből némelyek számítása szerint az arany értéke 45, az ezüsté 55% ot tett; sőt legújabbban a Loening Bulletin egy nagyon megbízható bányászati szaklap adatai szerint, az ezüstre csak 77 $\frac{1}{2}$, az aranyra ellenben 42 $\frac{1}{2}$ % esik.

Továbbá megjegyzendő, hogy ámbár Nevada, Oregon, Utah, Idaho, Colorado és Arigona területeken igen sok értelet fedeztek fel mostanáig, ezek közül mégis csak egyetlen egy van, t. i. a Comstock lod, mely gazdag mennyiségű termésk ezüstöt tartalmaz.

És mégis egy nevezetes körülményt kell figyelembe venni. Azt ugyanis, hogy a londoni ezüst panique az északamerikai esendes Ocean melletti államok lakosait is alarmirozta, kik nagyon érdekelve vannak az ezüsttermelésnél. Már most, midőn az északamerikai carneuzy-euquet kiküldetett, e bizottság elnökeül Jonas Senator Newadából lett megválasztva, s a bizottságot a congressus úgy alakította meg, hogy többségben vannak azok, kik a kettős pénzértéket óhajtják. Északamerikában tehát valószínűleg úgy fognak alakulni a viszonyok, hogy 1879. január 1-jén, midőn a készletés behozatik, az ezüst ismét visszanyeri törvényes fizetési erejét, s Északamerikának kettős valutája lesz, az arany és ezüst, még pedig korlátlanul. Az 1875. jan. 14-én törvény értelmében az amerikai pénzügyminiszter ez idén és a jövő évben 28 millió dollár ezüstöt fog bevásárolni, s már ez magában véve biztosítja azt, hogy az ezüst értéke emelkedni fog.

II.

Kérelem a t. ez. közönséghez!

A közeledő karácsoni szent ünnepeket, — mint az isteni megváltónak születése napját — a palotáktól

a kunyhókig ártatlan örömben üli meg a keresztény világnak minden családja, s nincsen szülő, nem létezik oly anyja, ki szívének lángjával fel ne gyújtaná karácsonfáját, hogy a vallás édes örmeiben gyönyörködjék gyermeke a kis Jézus által küldött ártatlan meglepetésben!

De valjon ott, hol a szülők szent hamvai a néma sirban nyugosszák örökalmukat, ki nyújt vigaszt és örömet a visszamaradt árva szíveknek?

O ez a te feladatod szent emberiség! a társadalom millióinak szíve van hivatva — keblére ölelve az árvaságra jutott kisdedeket — pótolni a véghetetlen anyai szeretet kialudt lángját.

Városunk nemes öntudattal jelezheti, hogy a jelen évben 12 fiúvárnak gondozása mellett vállalta magára az elhunyt szülők gondjait; e város közönségének osztatlan szeretete felekezett nélkülű különbséggel istipolja azon nemes célt, hogy az árva-házban elhelyezett kisdedekből egykoron jó polgárai legyenek e hazának; — miért is hivatkozva a polgárok jószívűségére, alulírott árva-házi igazgatótanács őszinte bizalommal fordul a közönséghez, kérvén: sziveskedjék az árva kisdedek örömeire felállítani szándékolt karácsonfához némi csekély, akár pénzbeli, akár egyéb nemű ajándékokkal járulni.

A szives adományok f. hó 11-től kezdve bezárólag 23-ig Mendlik Zsigmond városi közgyám urhoz lesznek benyújtandók, az eredmény pedig nyilvánosság útján fog annak idején megnyugtattatni.

Ő szerzettetek a kisdedeknek örömet, hisz az árva búzó imája kétszeresen hat fel az egok urához; a nemes ténykedést pedig a sirban nyugvó szellemek áldása bizton követendi!

Kelt Székesfejervárott, az 1876. évi december hó 2-án tartott árva-házi igazgató tanács határozatából.

Novák Kálmán, polgármester.

Handa-banda.

— Handabandázza Halifax. —

Édes magyarom! A te nyakad közé mindég újabb és újabb adómetet sóznak, mintha csak azért lenné a világon, hogy adót fizess. Nem elég, hogy fizeted a bor-, husfogyasztási, s sör-, szesz és cukoradót; nem elég, hogy kiizzadod a házadot és keresetadót; nem elég, hogy kiszurkolod a vadászati- és fegyveradót, a fényüzési adót: eselédtartásért, tekeasztalokért, játékhelyiségért, kocsi- és lótarásért, — újévől fogva ismét egy új adóval fognak boldogítani: a Hirdóval. Még szerencse, hogy ez nem a finanszminister hatáskörébe tartozand, s így az előfizetési restanciát nem fogják végrehajtókkal behajtatni.

— Uram, uram, Kendy uram! szólok az urhoz!

— Alok clibe. — Fogja ön mondani.

— Hogy ön jutalomjátékára komikus léte drámát választott, — nem bánom, — hogy ön előadás alatt a színpadon bukfenet és cigánykereket vetett, azt se bánom, mert legalább egy új talentumot fedeztem fel önben t. i. a czirkusi bohóczét; hogy ön szerepét nem tudta, az ellen sincs kifogásom, legalább a sugó nem esett ki szerepköréből; avval sem törődöm, hogy ön becses czifferblattját annyira eltorzította, hogy alig voltunk szerencsések önt felismerhetni — csupán az nem tetszett nekem, s velem együtt a n. é. hallgatóságnak, hogy alig volt önök valami mondókája, pedig jutalomjátéka volt az előadott darab. Jövőre nézve azt tanácsolom, hogy jutalomjátéka alkalmával ki se jöjjön a színpadra, hanem maradjon odahaza. Biztosítom arról, hogy ez esetben a közönség annyira fogja méltányolni törekvését, miszerint nem csak telt házat csinál, hanem talán meg is fogja önt koszoruzni.

Színházunkat a mostoha viszonyok között csak úgy tarthatjuk fenn jelenlegi szervezetében városunk diszére, ha azt kiki tehetségéhez képest anyagilag támogatja. Nem alamizsnáról van szó, hanem arról, hogy az ott látott élvezeteket meg is fizessük. Nem palástolhatjuk tehát megütközésünket, midőn a színház látogatók között látunk oly kiváló egyéniségeket is, kiknek nemcsak tehetségük, de kötelességük lenne a kultúra e hathatós előmozdítóját, kedvező anyagi viszonyaiknál fogva elősegíteni, — mégis mások kegye folytán hátrafelé segítik, mert ingyen élvezik azt, mit mások áldozatok árán szereznek meg maguknak. Az örök-páholyokban gyakran látunk idegeneket, kik járulhatnának a művészet oltárához, de amugy ennek rovására megvonják az anyagi támogatást. Az említett páholyok tulajdonosai, midőn a hazafiasság szellemétől áthatva páholyaikat megvették, céljuk volt a színtügynek lendületet adni, mit most leginkább ezáltal érhetnek el, ha azokat nem engedik át másoknak; mert másképp lerontják másik kezükkel azt, mit az egyikkel építettek.

Sport.

A korcsolyázó-egylet választmányja részéről köz tudomásra hozatik, hogy az egyleti helyiség — a kanális balpartján, a „magyar király” vendéglő mögött elterülő gróf Zichy-féle telken fog már a legközelebbi